Ч. 222 (15.033). Львів, пятниця 7. жовтня 1938. Оплата почтова uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція и Адміністрація: ЛЬВІВ РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.080.
„ Взаху Чеських Легіов Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) 5.00 зол
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Звідки походять і хто ширить провокаційні поголоски?!

Від кількох днів Львів і край залитий найбільш диковинними поголосками, від яких гуде польська вулиця. Вони кажуть не більше ні менше, як про те, що українці „приготовляли повстання" та що влада „в останній хвилині" викрила „змову, що з уневського монастиря мав рушити на Львів похід та що у святім Юрі найшли цілий арсенал зброї, яку по місті розвозили авта Маслосоюзу. З одного такого авта на львівському Ринку злетіла — оповідають собі обуреним голосом пантофлеві почтарі — одна скриня, а з неї замість масла й молока вилетів скорострія...

Вуличних поголосок звичайно ніхто шануючий себе не спростовує, а абсурд і безмежна глупота наведених сплїток така бездонна, що годі з ними полемізувати. Однак у даному випадку характристичне те, що ті поголоски масові, та що вони поширюються однаково у Львові, як у Станиславові, Тернополі, Дрогобичі й Самборі, при чому скрізь лунає той сам мотив: Юр і Маслосоюз. Масовий характер тих поголосок і їх вперте поширювання вказують рішуче, що це ПЛЯНОВА Й ОРГАНІЗОВАНА АКЦІЯ. ХТОЖ ЦЮ АКЦІЮ ВЕДЕ І В ЯКИХ ОСТАТОЧНИХ ЦІЛЯХ?! Колиб поголоски не були такі поширені та обмежувались лише до того, щоб бойкотувати українські господарські фірми, то можнаб подумати, що це конкуренція хапається аж таких найбрудніших метод, але оклевечувати високі греко-католицькі кола — це вже якась глибша затія. Не маємо сумніву, що це комусь залежить на тому, щоб наелектризувати і так гарячу атмосферу польської вулиці та щоб при найближчій — зручно підібраній нагоді — знову ту вулицю штовхнути на такі „геройські" вчинки, як недавня пімста на шибах операційної салі Українського Шпиталю.

Здається, що нема більш яскравого прикладу як оті поголоски, в яких випадках треба стосувати припис 170-ої ст. карного кодексу. Ширення таких поголосок може спричинити не св. Юрові чи Маслосоюзові, але державі — найповажнішу шкоду. І тому звертаємо цим увагу органам прилюдної безпеки та прокуратурі, щоб зайнялася справою, яка може бути поважніша, ніж ми про неї сьогодні знаємо. До всіх українців звертаємося з покликом: спокійно працювати та не хвилюватися, з вірою у слушність і чистоту своєї справи. А кожного типа, який таку поголоску ширить, негайно затримати і притягнути до відповідальности. Супроти провокаторів треба займати найбільш енергійне і безоглядне становище. Пятнуючи провокацію, як найнікчемніший засіб боротьби, як той засіб, що ним користуються тільки люди, що бояться денного світла та не мають ані особистої ані громадської відваги і жирують на інстинктах збаламученої вулиці, — пятнуємо ці нинішні поголоски як ганебний вишвіт нездорових відносин.

—o—

У Мінхені не обговорювали справи поділу Закарпаття між Польщу та Мадярщину.

ЗАЯВА ЧЕМБЕРЛЕНА В ПАЛАТІ ГРОМАД.

Підчас дискусії у палаті послів Чемберлен заявив, що у Мінхені зовсім не обговорювали справи територіяльних уступок Чехословаччини для Польщі; йому невідомо, щоб у цій справі дійшло до якоїнебудь виміни думок між Лондоном і Варшавою.

На запит ліберального посла Мендера Чемберлен відповів, що в Мінхені взагалі не торкалися справи поділу Закарпаття між Мадярщину і Польщу.

ВСІ ПАРТІЇ ЗАКАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ ДОМАГАЮТЬСЯ ПЛЕБІСЦИТУ.

ПАТ повідомляє: Всі політичні партії Закарпатської України — за винятком комуністів — дійшли до порозуміння та вислали до Праги делегацію, що має домагатися плебісциту у справі майбутньої державної приналежности краю. До порозуміння приступили навіть групи, які дотепер вели чехофільську політику.

СПРАВА ЗАКАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ В НАСВІТЛЕННІ НІМЕЦЬКОЇ ПРЕСИ.

„Ґерманія" та „Кельніше Цайтунґ" підтримують концепцію польсько-мадярського спільного кордону, бо це — мовляв — скріпило би протибольшевицький фронт.

Навпаки „Есенер Національ Цайтунґ", орган марш. Ґерінґа виступає проти польсько-німецького кордону. Як інформують з Берліна, тамошні політичні кола бажалиб, щоб Словаччина і Закарпаття відірвались від Чехословаччини, але щоб вони зберегли незалежність.

Не зважаючи на „ґляйхшальтування" німецької преси, у „Кельніше Цайтунґ" та в „Баварії" панують дотепер католицькі впливи. Ці два щоденники дають підтримку Мадярщині мабуть тому, що це католицька держава.

—o—

Італійсько - француско - британське порозуміння у справі Еспанії.

Як говорять у Льондоні, англьо-франко-італійські переговори зближуються до кінця; і три держави небавом дійдуть до порозуміння у справі еспанської війни на таких засадах:

1) обі еспанські армії не діставатимуть ніякої помочіззовні,

2) якнайскорше заберуть чужі відділи,

3) для обох сторін припинять доплив добровольців та постачання зброї, муніції та воєнних матеріялів.

Батьки і діти під Прапор „Просвіти"!

За сильний національний провід.

Львів, 6. жовтня 1938.

III.

У ЧОМУ ВСІ ПОГОДЖУЮТЬСЯ ЩОДО ІДЕОЛЬОГІЇ ТА ТАКТИКИ?

Ми вже згадували про всім відомий факт, що наші політичні партії мають одну і ту саму ціль, одну і ту саму ідеольогію, за вийнятком тільки одної К. П. З. У., яка хоче бачити українську націю не самостійною і рівновартною, а на вислугах московського комінтерну. Колись у рр. 1925-28 безпосередньо після рішення Ради Амбасадорів і в часах т. зв. українізаційного курсу, було у нас чимало прихильників орієнтації на Совіти. Це був час творчої діяльности Української Академії Наук, українізації бюрократичного апарату, метушливости державного видавництва та здвигу українського мистецтва. Все воно притягало увагу й сентимент галицьких українців, тим більше, що тутешні агенти большевизму вели свою агітацію не під гаслами диктатури партії і соціялізації землі, а під гаслами українського націоналізму. Від процесу Спілки Визволення України та самогубства Хвильового і Скрипника почався упадок галицького радянофільства. „Сель-Роб" зліквідувала влада, інші групи й часописи самі себе зліквідували. Залишилася нелеґальна КПЗУ, про яку чуємо з політичних процесів, на яких бачимо, що в ній працюють здебільша жиди. Щойно в останніх двох роках знову зростають совітофільські настрої з причин аж надто відомих.

Коли — поза тим русофільським та совітофільським табором — нема у нас ідеольогічних ріжниць, то проте істнує у нас поважна ріжниця в поглядах, якими засобами йти і здобувати спільну нашу ціль. Отже ріжниці, і то суттєві, заходять у нас не в ідеольоґії, а в тактиці. Ті ріжниці є і з правої і з лівої сторони. Поважна частина нашого народу вважає, що повноти наших національних прав на всіх наших етноґрафічних землях ми відразу не здобудемо, що і світові події і внутрішні відносини в державах з українським населенням змушують нас до поважних компромісів з тими державними народами, з якими живемо. Говорити про міжнародні події не будемо. Стан міжнародніх відносин дуже пливкий і все ще не знати, хто з ким і на якій площині буде миритися чи битися, та за які цінности буде світ лити знову свою кров. І не є виключене, що вже недалека майбутність може перекреслити льоґіку шукання компромісів та поставити їх прихильників у важке положення серед цілком зміненої дійсности.

З огляду на наші внутрішні відносини ці кола вважають, що маємо вже надто поважні культурні і господарські надбання, щоб ними ризикувати у важкій і нерівній боротьбі та що — навпаки — мусимо шукати сприятливіших можливостей для поширення і розросту тих надбань. Слід би припинити боротьбу, та в чеснім порозумінні знайти границі для розвою культурних і господарських цінностей обох народів у хосен обом народам і державі, в якій

живемо. Тактика, ця полумана щиро і чесно, не рахувалася з динамікою націоналізму панівних народів та їх господарською експансивністю. І тому спроби вжиті в тім напрямі, не довели, як і всі давніші, до бажаного успіху. Нашу добру волю шукати замирення і злагоди взяли за нашу слабість, межі нашого національного розвою не тільки не поширено, а навпаки, значно звужено, а до того притуплені на деякий час національні пристрасти вибухають ще з більшою силою і то по обох сторонах. Міжнаціональні відносини в краю замість злагідніти, значно загострились. З невдачою тої тактичної лінії маліють з кожним днем і ряди її прихильників. Розуміється, що та тактика буде мати все своїх оборонців. Представники тої лінії моглиб відіграти у змінених обставинах і корисну для нашого народу, ба навіть почесну для себе ролю, але аж до часу цілковитої зміни відносин та тактики не зможе рахувати на поважнішу частину нашого громадянства.

З другого боку, на лівому крилі є частина нашого громадянства, головно серед молоді, яка вважає взагалі боротьбу у леґальних формах, на поверхні життя, замало „боєвою", замало доцільною, та приймає терор, і то навіть індивідуальний, як найкращий засіб. Є це підпольна організація ОУН. Але загал громадянства розуміє, що нація не може дати себе звести в підпілля, що прояви національного життя надто великі і ріжнобокі, щоб їх можна скрити та що вони мусять розвиватися явно і славно, при чому годі нехтувати законними нормами. Загал громадянства уважає терор недоцільним і навіть шкідливим, він у своїх наслідках приносить далеко більше жертв рідній нації, ніж шкоди противній стороні. Кожне поширене підпілля зроджує провокацію і конфіденціональне донощицтво, яке так дуже затроює душу народу, ломить характери, будить недовіря навіть до найближчих. Правда, і нині широкі кола молоді та старшого громадянства є прихильниками націоналістичної ідеольоґії, але вони відкидають терор як засіб боротьби, відкидають підпілля і нелеґальщину, борючись леґальними засобами за здійснення своєї ідеї, та стаючи до конструктивної праці в усіх ділянках нашого національного життя.

Отже коли відкинути невеличкі гуртки з правої і лівої сторони, то побачимо, що величезна більшість нашого народу має не тільки ту саму остаточну ціль у своїх національних змаганнях, але і ту саму тактику. Вона випливає з відкинення радянофільства та „ільківщини" чи „певнівщини", як лінії, опертої цілком на чужонаціональних силах. Далі, вона випливає з відкинення терору, як засобу боротьби, та з невдачі тактики УНДО з 1935 року, — про що ще буде мова. Майже всі кола католицьких організацій, дуже велика частина членів і прихильників УНДО, ФНЄ, новоутворена „Дружина княгині Ольги", та головно ті всі маси необєднані в офіціяльних партіях, ті всі групи і старшого громадянства і молоді, оформлені не в політичних, а всяких суспільних, професійних і станових організаціях є прихильниками тої самої ідеольоґії і тої самої тактики. Навіть партії з інтернаціональним забарвленням УСРП і УСДП мають в українській політиці ту саму остаточну ціль і тактику, бо хоч стоять на клясовому принципі, проте мабуть розуміють, що в нинішних часах національного еґоїзму нема місця на клясову українську боротьбу та що окремі українські кляси можуть вибороти собі більші права тільки в обєднаному національному фронті. І тому також оті дві партійні організації треба мати на увазі при творенні проводу.

Отже, коли — як бачимо — у величезній більшости нашого народу нема засадничої ріжниці поглядів щодо ідеольоґії і тактики, то не булоб уже дуже тяжкою річю, щоб зійшлись люди доброї волі і ті, що належать до інших політичних партій і гуртів, і ті, що до них не належать, та намітили спосіб утворення такого для всіх авторитетного національного проводу.

Д-р Дмитро Левицький.

Европа в стані перебудови.

Димісія Бенеша. — Мадярсько-чеські переговори. — Міжнародні пляни.

Президент Чехословаччини Едвард Бенеш уступив зі свого становища. Цей факт має глибоке символічне значіння як кінець тої чехословацької републики, що її при добрій міжнародній коньюнктурі просто виторгували від держав антанти в 1918 р. два чеські діячі: Тома Масарик та Едвард Бенеш. Масарик, замкнувши мин. року очі на вічний спочинок, залишив Чехословаччину в цілій її сен-жерменсько-тріянонській величині, славлений своїм народом і поважаний цілим світом як державник і фільософ-гуманіст. Гірка доля стрінула його вірного товариша праці й наслідника на президентськім фотелі Бенеша — доля невласновільного ліквідатора Масарикової державної спадщини. Той сам Бенеш, що в повоєнних роках французької геґемонії на континенті Европи, в добі розголосу женевської Ліґи Націй, доскакував як муж Провидіння до всіх актів міжнародньої політики в ролі посередника, ініціятора та виконавця, на двацятому році своєї політично-державницької діяльности мусів дожити гіркого кінця своєї політичної карієри. Міжнародні обставини так склалися, що Бенеш — будівничий Чехословаччини своїм власним підписом під рішення Конференції Чотирьох у Мінхені мусів дати згоду на ліквідацію держ. кордонів спадщини Масарика; любимець і протеґованець поверсайської політично-державної европейської системи опинився нараз у ролі людини, яку колишні приятелі та союзники мовчки поминають та її голос розпуки іґнорують; одначе найгірше та найтрагічніше, що Бенешові довелося дожити, це голоси: „Геть з нездарою, геть зі зрадником!" з уст власного народу у днях гомінких демонстрацій празької юрби в останніх днях вересня на Градчині. Sic transit gloria mundi — мусів собі сказати докраю нервово розстроєний Бенеш, коли не найшовся ніодин визначніший европейський державник, що взяв би його — вчорашнього апостола демократичної Европи — в оборону перед недипльоматичними, особисто образливими атаками німецького канцлера Гітлера у його промові в берлінському Спортпаласті. Колиж Бенеш побачив, що його антантські приятелі прикладають свої руки до обкроювання Чехословаччини навіть понад мінхенський договір, він не витримав та уступив. Замкнулася трагічним фіналом політична біографія великого чеха, що за короткий час в очах пересічного чеха з німбу національного спасителя докотився до ролі політичного нездари та невдачника.

На остаточне рішення Бенеша уступити вплинула безсумнівно заява французького премієра Даляді є у французькім парляменті з 5. ц. м., в якій сказано, що „области чехословацької републики зазнали вже змін і ще їх зазнають", тобто, що французька република не думає боронити незайманности території Чехословаччини перед дальшими ревіндикаційними зазіханнями сусідів. Такої заяви з уст керманича „союзної" Франції Бенеш не міг зрозуміти й переболіти і тому зійшов з політичної сцени. Тимчасовим переємником президентського уряду Ч. С. Р. став ґенерал Сирови.

•

Саме в дні, коли Бенеш зголосив резиґнацію і покидав Градчин, почалися між чехословацьким та мадярським урядом переговори про мадярські ревіндикаційні претенсії. Як непевно себе чехи почувають видно з того, що вони вже першого дня переговорів погодилися відступити мадярам частину теперішньої словацької території з містом Комарном, що лежить на північному березі Дунаю. До цього міста увійде сьогодні мадярське військо та приїде на переговори спеціяльна мадярська комісія під проводом міністра закордонних справ Канї. Предметом нарад мадярсько-чеської конференції є мадярське домагання у справі Словаччини та українського Закарпаття, а саме — згідно з заявою будапештенського офіціозу „Мадярорсаг" — Мадярщина домагається негайного плебісциту на Словаччині та на Підкарпатській Руси.

У звязку з цим словаки в двох останніх днях розвели незвичайно активну політику. Сьогодні збирається у Жиліні великий зїзд усіх словацьких політичних партій. Провідник партії ґлінківців Сидор учора виїхав до Варшави, а генеральний секретар партії д-р Сокол перебуває як член нового переходового чехословацького кабінету у Празі. У Відні поспішно організують якийсь словацький леґіон. Провід партії ґлінківців знову увійшла в телеграфічний звязок з провідником словаків в Америці д-ром Гледкою. За посередництвом Варшави мають вестися якісь переговори між словаками та мадярами.

Змоглася також, по чуткам, активність української політичного проводу на Закарпатті. Кажуть, що між Українською Національною Радою та русофільським проводом дійшло до якоїсь кооперації та намічення спільного пляну акції в цій загрозливій хвилині. З Ужгороду мала виїхати якась нова спільна делеґація Закарпаття у справі переговорів з Прагою. Відбулися деякі зміни в адміністрації в користь автохтонного населення, що мають бути дійсним започаткуванням автономного устрою. Одначе всі ті чутки годі документально провірити, бо — скоро сказати — ніякого дійсного безпосереднього звязку із Закарпаттям до нинішнього дня нема, а те, що подають з чужих джерел, є аж надто тенденційне. Подумати, що таке можливе тоді, коли у звязку з мадярсько-чеськими переговорами справа Закарпаття стала найголоснішою та найактуальнішою проблемою дня, коли нпр. польська преса повна вісток, оглядів, мап і всілякої статистики саме про Закарпаття!

З пресових повідомлень виходилоб, що не тільки Польща та Італія, але також Німеччина анґажується в користь мадярських ревізіоністичних домагань. Льондонське повідомлення про візиту британського амбасадора льорда Перта в італійського міністра закордонних справ каже, що британський амбасадор заявив ... свого уряду згоду підпомагати дипльоматичну акцію в хосен Мадярщини. Коли це правда, а не побожне бажання мадярської пропаганди, то є над чим і нам призадуматись. Одинокою крім самої Чехословаччини европейською державою, що ставляє опір мадярським ревізіоністичним заходам, є Румунія, римський посол якої ... веніював — як повідомляє „Курієр Варшавскі" — в італійськім закордоннім міністерстві та ... був низку розмов з римськими амбасадорами Німеччини й Польщі і крім того з послами ... славії, Греції, Чехословаччини, Болгарії та ... реччини, а на сам кінець ще і з представником Франції.

•

Розвал великої Чехословаччини ... в Европі до деякої міри плинний, далеко ще не оформлений стан. Франція наближується до ... ації, визнавши італійську імперію, отже й ... ське панування в Абісинії; між Німеччиною ... Францією з одного боку й Анґлією та Німеччиною з другого йдуть якісь переговори; ... Анґлія — як це вчора заявив в англійськім парляменті канцлер фінансів Джон Саймон — ... хоче виключати з европейської політики ... Совітів. У Франції зросли протипольські настрої ... яких признакою є хочби факт демонстративного покинення дипльоматичної ложі ... французькій палаті послів польського амбасадора після промови посла Бержері, який — як повідомляє ПАТ — заявив, що крім еспанської ... ви та проблеми сировини треба ще розвязати справу Поморя й Данціґу.

„Mit dem Essen kommt der Apetit" — ... німці. Ніхто не всилі сьогодні передбачити ... несподіванки в таких міжнародних ... чаїть завтрішній день.

—о—

Знову заборонили оснувати кружок „Сільського Господаря".

Дістаємо відпис такого документу:

Starosta Powiatowy Buczacki. Nr. B. 42.

Buczacz, dnia 14. września 1938.

Do

Założycieli Oddz. Stow. Krajowe Hospodarskie Tow. „Silskyj Hospodar"

w Krasiejowie.

na ręce p. Stefana Trembaluka.

Zgodnie z art. 14. prawa o stowarzyszeniach z dnia 27. X. 1932 r. (Dz. U. Rz. P. Nr. 94, poz. 808) nie zezwalam na założenie w miejscowości Krasiejów Oddziału Stow. p. n. „Krajowe ... wego Towarystwa „Silskyj Hospodar", ponieważ osoby założyciele nie dają mi dostatecznej gwarancji poprowadzenia działalności tego stowarzyszenia zgodnie ze statutem.

Od niniejszej decyzji przysługuje Panu prawo wniesienia odwołania do Wojewody ... polskiego za mojem pośrednictwem, w ... mijającego do dni 14 od dnia następującego po jej doręczeniu.

Starosta Powiatowy
w z. (—) Mgr. M. Jan...
p. i. Wicestarosta

Де буде вчитися середньошкільна молодь Волині.

ЩЕ КІЛЬКА СЛІВ У СПРАВІ ЗАКРИТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ ҐІМНАЗІЇ В КРЕМЯНЦІ.

У доповненні до статті в ч. 212 „Діла“ з 25. вересня п. з. „Чому волинська кураторія закрила кремянецьку українську ґімназію“ слід додати, що серед мотивів, якими оперувала кураторія, закриваючи ґімназію в Кремянці, вона висувала також і те, що в ній не вчаться діти інтеліґенції, лише діти селян, а тому вона непотрібна. Таку думку висловив куратор Мацішевський делеґації від українського громадянства з Кремянеччини, що приїхала до нього відстоювати потребу існування української ґімназії в Кремянці.

Розуміється, такий арґумент куратора викликав щонайменше здивування українського громадянства, яке знає про спеціяльний обіжник міністерства освіти до польських ґімназій про те, щоб окружати особливою опікою учнів — дітей селян. Тимбільше важко зрозуміти такий арґумент тоді, коли до середніх шкіл кремянецького ліцею від українців приймали дуже мало подань, хоч їх було досить багато. А з тих українських дітей, що їх подання приняли, яких 75 прц. дискваліфікували при вступному іспиті, а з решти 25 прц., що склали іспит, значна частина їх (до 20 прц.) відпала тому, що в першу чергу (так принайменше мотивували) повинні приймати дітей осадників, кольоністів, поліціянтів, військових і урядовців. Словом, для дітей польських селян (тобто осадників і кольоністів) завжди є місце в школі, а в Рівному побудовано для них навіть спеціяльну ґімназію, тоді, коли для дітей автохтонного українського населення, що творить близько 85 прц. усього населення Волині й совісно виконує всі громадянські обовязки супроти держави, фактично є в державних школах так званий „нумерус клявзус“, бо на клясу попадає їх 4—5. Одначе й це дразнить наших сусідів. Тож два роки тому до Варшави їздила делеґація осадників зі скаргою, що до кремянецького ліцею приймають українців, а дітям осадників (тим, що зле склали іспити) „нема місця“. На думку закукурічених шовіністів, дитина українського селянина-автохтона не сміє вчитися в державній школі, натомість ніяка дитина пришельців-осадників та кольоністів не може залишатися без науки, навіть і тоді, як тої науки не в силі засвоїти...

І в такому стані справи ще й зачиняють приватну українську ґімназію, відібравши від неї попередньо права і навіть не давши їй змоги дожити ще пару місяців до 20 років її існування. Хоча закон про приватні школи вимагає, щоб шкільна влада повідомила школу про її закриття до 15. травня, то рівенська шкільна кураторія повідомила про закриття кремянецької української ґімназії щойно 7. липня і єдиним мотивом закриття подала невідповідний шкільний будинок (до речі спеціяльно збудований 6 років тому для ґімназії). Одначе якеж було здивування місцевого українського громадянства, коли в одержаній у Кремянці, після довгого вичікування, інтервенцій і депеш, відповіді міністерства освіти з дня 20. вересня на відклик про закриття ґімназії кураторією подано вже інший мотив закриття, а саме „понєваж позьом наукови школи в цьонгу тшех лят останніх бил невистарчайонци“, не згадуючи вже нічого про будинок ґімназії. Отже справа закриття ґімназії остаточно вже вирішена. Лишається тільки ще скарга до Найвищого Адміністраційного Трибуналу, але це шлях довгий та тернистий. Поки сонце зійде, роса очі виїсть!... Так то виглядає справа освіти наших дітей...

Кажуть, трудно — рація існування кремянецького ліцею „Атен волиньскіх“, „пляцуфкі утрваляня польскосьці і католіцизму на кресах всходніх вимага“ слідом за ліквідацією православної духовної семинарії в Кремянці (при одночасному залишенні римо-католицької духовної семинарії в Луцьку) закриття української ґімназії в Кремянці. У відповідь на це повинні й ми сказати: трудно — справа освіти наших дітей, позбавлених рідної школи у свому районі і зданих на ласку чужих чинників вимагає, щоб вони, коли прагнуть середньої освіти, покищо масово йшли до українських середніх шкіл (ґімназій та ліцеїв) в Галичині: до Яворова, Рогатина, Чорткова, Перемишля, Львова, Тернополя, Станиславова, Черниц (хліборобський ліцей) і ін., де їх утримання не дорожче коштуватиме, як у Кремянці і де до них, серед рідного окруження братів-галичан, ставитимуться по батьківськи

——о——

З польської преси.

СПРАВА ЗАКАРПАТТЯ.

Розбір версальської Чехословаччини поступає поволі вперед. Проблеми судетських німців та заользанського Шлеська не тільки втратили свою гостроту, але якби зовсім перестали існувати: їх полагодили. Як виходить з теперішнього стану справи, то й полагода питання мадярської етнографічної території не натрапить вже на засадничі труднощі. Залишається ще дві основні проблеми: Словаччина й Закарпаття. З них остання набирає особливої гостроти висуваючись на перше місце в політиці середньої Европи. Підтверджує це факт, що цій справі присвячує багато місця майже вся европейська преса. Останні числа польських часописів принесли передові або одні з перших, статті на цю тему. Ми мали нагоду вже кілька разів нотувати на цьому місці думки польської преси про Закарпаття. Зазначували ми тут і становище редактора виленського „Слова“, Цата-Мацкевича, який раз-у-раз повторює, що одною з найважніших проблем польської заграничної політики є тепер: осягнути спільну границю з Мадярщиною. На цю тему вмістило **„Слово“** (ч. 274 з 5-го жовтня ц. р.) статтю Владислава Студніцького, який докоряє керманичеві польської заграничної політики, що вже не видвигнув офіційно справи спільної границі з Мадярщиною.

„Ми програли справу спільної границі з Мадярщиною. Чи ця програна вже остаточна, чи кріза чехословацької держави вже минула? На це питання даємо неґативну відповідь. Справа північної границі Мадярщини ще на денному порядку. Мусоліні є її речником. У Польщі бажання спільної польсько-мадярської границі стає загальне: заявляється за нею навіть „Курієр Варшавскі“. Але в дивний спосіб арґументують у нас потребу спільної польсько-мадярської границі, арґументують так, що ця арґументація може тільки утруднити реалізацію того постуляту. Пишуть нпр. про спільну польсько-мадярську границю, як про протинімецький чинник в тому моменті, коли Німеччина є рішальною силою у формуванні майбутніх кордонів Чехословаччини чи Чехії. Не знеохочувати їх до тієї концепції, але виказувати, що вона лежить у державній рації Німеччини — оце важна річ. І це не буде якийсь натяганий арґумент, тільки зовсім чесний. Існування чеського коридора втримуватиме в Чехословаччині постійну надію на спільну границю з Росією, отже буде чинником російсько-совітських впливів у тій державі, а використати ті впливи — це для Німеччини важна справа.“

П. Студніцький твердить, що Німеччина, як 80-міліонова держава, стала тепер підставою середньо-европейського бльоку, з конечности мусить той бльок монтувати, отже повинна дбати

„про довіря і приязнь окремих держав середньої Европи, передовсім Польщі і Мадярщини і тому повинна підтримати постуляти обох тих держав у справі спільної границі. Треба тільки, щоб цей постулят висунула наша виразно зарисована офіційна політика замість дрімати на тріюмфах, легко здобутих, але таких, що не мають великого реального підкладу.“

Цією справою занялася також обширно **„Ґазета Польска“**, що вмістила вже кілька статтей. У найновішій, п. н. „Підкарпатська Русь і польська державна рація“ (ч. 274 з 6-го жовтня ц. р.) автор (м. с.) ставить справу Закарпаття у площину польсько-чеських взаємин:

„Чехи національних претенсій до території Підкарпатської Руси ніколи не мали. Під господарським оглядом Підкарпатська Русь завжди була і буде пасивною країною. Єдина вартість того терену для Великої Чехословаччини полягала на політичному значінні, яке чехи бачили в тому, щоби мати у своїх руках причілок, який веде до Росії, та барієру, що лежить між

Польщею і Мадярщиною. Становище, яке чехи тепер займуть до справи Підкарпатської Руси, матиме для нас засадниче значіння. Це буде відповідь на питання, чи чехи хочуть тепер приняти нашу руку, простягнену щиро і сердечно з пропозицією уложити приязно наші сусідські взаємини, чи теж мріють далі про те, щоб продовжувати політику авантурничих союзів, будови мостів до Росії та окружування нас від заду. Чеська відповідь у цій справі мусить бути проста і ясна. Бо якби праський уряд хотів далі продовжувати заграничну політику, яку пропагує п. Шеба та його інспіратори, то наладнання польсько-чеських взаємин натрапить на дальші поважні труднощі."

На тому самому становищі станув і автор статті п. н. „Спільна польсько-мадярська границя — справжній кордон мира" в краківському „ІКЦ" (ч. 277 з 7-го жовтня ц. р.):

„Чехословаччина не може рахувати на допомогу Росії. Якщо вона хоче створити на майбутнє тривкі підстави своєї безпеки, безпеки особливо супроти такого могутнього німецького сусіда, повинна змагати до того, щоб свої взаємини не тільки з Польщею але й із Мадярщиною управильнити без решти і запевнити собі від тих двох держав не тільки безпеку, але також на випадок дальшого корисного укладу відносин приязну підтримку.

„Важка і трудна розвязка чехословацької проблеми проходить під гаслом пацифікації тієї частини Европи. Річ у тому, а Польща має тут першорядні інтереси, щоб не залишати на майбутнє малого, але загрозливого гнізда неспокоїв. Мадяри домагаються спільної границі з Польщею, стаючи при цьому на ґрунті автономії для Руси, загарантованої їй мировими договорами, але якої Прага не ввела в життя. Цей постулят іде по лінії інтересів Польщі, для якої спільна границя — це не тільки питання багатовікового сентименту, але також важливих господарських та політичних інтересів. Ця границя при помочі сильно розбудованої на відтинку Підкарпатської Руси ще за часів Австро-Мадярщини залізничої сітки запевняє Польщі не тільки контакт з Мадярщиною, але також неконтрольовану Німеччиною та Чехією комунікацію з Югославією й Італією, а звідти далі на Захід. Що це значить на випадок війни — не треба ближчих пояснень."

На думку автора статті спільна польсько-мадярська границя була би „справжньою границею мира" для середньої Европи. Але перед двацяти роками і Чехословаччину створили в тій вірі, що вона у такому вигляді буде підставою середньо-европейської стабілізації. А тимчасом...

Автор статті в „ІКЦ" твердить, що мадяри не врезигнують зі свого постуляту спільної границі з Польщею, а як Чехословаччина не піде на це добровільно, то Мадярщина передасть цю справу чотирьом великодержавам,

„серед яких, як можна міркувати сьогодні з голосів преси, знайдуть дуже сильних протекторів. Ці великодержави, вирішуючи цю справу, напевно рахуватимуться в першу чергу, як і при судетській справі, зі своїми інтересами. Це повинно бути споукою для Праги, щоб виминути в цій справі інтервенцію третіх чинників та полагодити її швидко й безпосередньо."

Мабуть інтервенцію чотирьох великодержав у цій справі важко буде виминути. **„Слово Народове"** (ч. 286 з 6-го жовтня ц. р.) у статті п. н. „Що таке Підкарпатська Русь?" пише:

„На окреме обговорення заслуговують територіяльні претенсії і сили українства. Звертаються вони не тільки проти мадярів, але й проти словаків. На боці українства стає вже сьогодні отверто німецький Райх, що на хвилях етеру висилає у світ з Берліна, Відня і Бреславя українофільську пропаганду."

Всі ці голоси польської преси вказують, що справа Закарпаття, про яку від початку німецько-чеського конфлікту за Судети мало хто й згадував, стала сьогодні найважнішою проблемою у середній Европі.

Чи знаете Ви, кілько є неписьменних у Вашій громаді? Чи Ви особисто причинились до того, щоб вони стали письменні та свідомі? В допомогу стане Вам книжечка-буквар із читанкою „ДО СОНЦЯ", що її видала „Просвіта" в ціні 50 сот. за примірник. Придбайте собі її якнайскорше! УЧІТЬ НЕПИСЬМЕННИХ!

Жіноча сторінка.

Чи маємо право до заспокоєння.

Небезпека війни, бодай на найближчий час минула, але події останніх днів мають бути для нас доброю наукою і не дозволити нам заспокоїтись. Мусимо вчитись на помилках минулого, щоб не повторювати їх у майбутньому. Коли в часі небезпеки ми пригадали собі всі, що ми або зовсім, або дуже мало приготовані до того, що могло нас зустріти кожної днини, то мусимо це зрозуміти, щоб коли знову трапиться щось подібне, були вже ліпше підготовані.

Поки не вирішена справа на сході Европи, поки там ще панують Совіти, заспокоїтись ніхто не може і не може ручити, що знову не настане якийсь небезпечний конфлікт; хоч останні події й переконали нас про безсилля большевизму, але всеж звідти все можна сподіватись якихось небезпечних вискоків і до цього ми мусимо бути приготовані, а навіть сподіватись цього.

Каже наш нарід, що лише тоді, коли грім ударить над головою, каже наш чоловік „Свят, Свят!". На це мали ми найліпше підтвердження саме в останні дні. Отож не сміємо скласти руки і заспокоїтись та чекати, коли нас знову збудить грім, якщо не над самою головою, то під дверима.

Кілька статтей, які зявились на останніх „Жіночих Сторінках" „Діла" звертали увагу нашого жіноцтва на ріжні його обовязки в часі небезпеки, зазначували побіжно, чого ми не знаємо і чого треба булоб вчитися, чого ми не маємо і що треба булоб придбати та на які наші обовязки треба звернути найпильнішу увагу. Все це лишається актуальне і сьогодні, коли безпосередня небезпека минула. І тільки питання чи знайдуться люди, які не тішитимуться одним улаштованим гігієнічним курсом, а вважатимуть, що таких курсів повинно бути безліч і то не лише у Львові, але і по цілому краю. Чи наше жіноцтво, а спеціяльно жіноцтво молоде загартовуватиме і підготовлюватиме себе на майбутнє? Чи знайдуться одиниці та організації, які ту справу поважно поведуть? Чи закордонне наше жіноцтво не зактивізує ширшої своєї праці і не зверне усіх своїх сил на своє головне завдання?

Питання ці болючі і гіркі і прикро, що ми їх ще й сьогодні мусимо ставити нашому загалові, а в великій мірі і жіноцтву.

Ось саме цими днями одна з наших молодих пань, якій доля судила бути за кордоном саме напередодні трівожних останніх подій, з жалем ствердила, що в тім міжнароднім колі, в якім їй довелось бути, про нас майже нічого не знають і навіть знайшлись люди, які ще питали що це то за той нарід, до якого вона себе зараховувала. Далека від політики і політичного життя наша молода адептка мистецького світу була просто заскочена такими питаннями та тим, що вони можуть її зустріти в одній з колишніх світових столиць. І цей сумний факт мусить бути для нас пригадкою та пересторогою. Не тішмося тим, що нас знають одиниці, хоч може й дуже впливові, а старaймося, щоб нас знали й ті, які на міжнародне політичне життя може й не мають впливу.

Мусимо й ще одно собі твердо запамятати: скрізь і у всьому можемо рахувати тільки на власні сили. Саме останні події показали, як завелись ті, що рахували на чию то не булоб поміч. У грізну хвилину навіть найближчі приятелі, що може навіть самі спричинили до деякої міри лихо, відступили, коли для їх власного інтересу того було треба.

Часи, які переживаємо вимагають від нашого жіноцтва чи то зорганізованого чи незорганізованого, незалежно від того, чи воно цікавиться політичним та громадським життям, чи є то просто добрі і свідомі матері своїх родин і дбайливі господині у своєму господарстві, свідомости взятих на себе обовязків і дбайливого до них відношення. Спати чи навіть дрімати саме ми не маємо права і то сьогодня може більше ніж коли.

Не чекаймо, щоб нас хтось інший збудив, бо це пробудження може бути дуже болюче і гірке.

Х. К.

Охорона тварин і жінка.

Охорона тварин, це не справа розмріяних чи перечулених людей, лише загально людський обовязок, від якого передовсім жіноцтво не повинно відтягатися. Нема правдиво доброго виховання, правдиво доброго серця, без милосердя для тварин.

Виховники мають серце молоді в руках, що кинуть в пухку землю душі це закоріниться, що будуть плекати — це зародить.

Діти вже з природи мають нахил до злого і лише добрий приклад і шляхотний вплив можуть виріжбити гарну душу і почування в дитині. Багато дітей, що у своїй молодости були безжалісні супроти тварин, попало на злочинну дорогу, бо так само стали безмилосерні і жорстокі і до людей. Знущання над твариною є виявом здичіння і неетичности і має вплив на ціле дальше життя молодої людини.

Добрий виховник завчасу зверне увагу на злі інстинкти дітей, що знущаються над тваринами та постарається наукою а надусе добрим прикладом викорінити жорстокість у відношенні до тварин. „Не муч ніколи тварини жартом, бо вона відчуває біль наче ти" — кажуть дитині. Діти вішають котів, псів та інші малі тварини на живу забавку, а слабої волі матері мовчки приглядаються тортурам німини. Діти мають звичку мушкам, хрущам і метеликам видирати крильця та замучувати їх, як теж убивати жаби і ропухи. Якщо тварини моглиб свій біль голосно виявити, яке прикре голосіння заповнило би світ! Не дозволяйте дітям збирати непотрібно метеликів. Краще нехай збирають поштові марки, листівки, ростини чи камені.

Треба строго заборонити дітям підглядати та вибирати пташачі яєчка з гнізда та треба карати тих, що вибирають або і вбивають малі пташки, замикають у клітку, як забавку, де вони гинуть.

Загляньмо до жіночого царства — кухні.

Господиня, якщо вона добра людина, проявить милосердя і звірину, призначену на заріз вбє легко та безболісно. Не дозволь, щоб у твоїй хаті скробали чи краяли живцем рибу, бо хоча нервова система риби слабо розвинена, то ще не доказ, що вона зовсім не відчуває болю. Не дозволь, якщо ти ніжна, щоб брутально вбивали порося, а жахом смерти просякнене мясиво стало заставою на твоїм святочнім столі. Старинні вірування культурних народів забороняли їсти мясо тварини, що в тяжкім, жахливім конанні віддавала людині своє життя. А то з тої причини, що цей передсмертний жах передавався нервам і психіці людини.

Будьмо добрі і шляхотні не лише для тих, що мають вмерти, але піклуймося всією твариною Богом нам відданою. Памятаймо про вірного сторожа — собаку чи не голодний і спрагнений, чи не холодно йому або чи не докучає йому проміння сонця? Чи не коротка його привязка? Та хоч на годинку, одну коротку годину дайте йому волю! Не викидайте безсердечно котиків з хати, а малі топіть зараз по уродженню, бо ліпша безболісна смерть, як бездомне повне страхіття життя.

Жінко! Збуди милосердя у своїй душі, загрій всю тварину теплом твого серця, а зацвіте радість у твоїй душі. Станеш вищою перед собою! В твоїй хаті гоститиме спокій і задовілля.

Беніто Мусоліні каже: „Хто мучить тварини, той нехай не називає себе італійцем". Ми памятаймо слова Брескотта: „Чим більше свободолюбний нарід, тим шляхотніше ставиться до слабших, по лицарськи до жінок, а з милосердям до тварин"...

Валерія Лудкевич.

Дощ і краса.

Треба вміти користати з ріжних явищ природи для нашої краси.

Чи ви знаєте, що дощ це один з талісманів краси?

Дощ робить шкіру еластичною і ніжною, разом з тим вона не тратить свого відтінку і свіжости.

Дощова вода це правдивий косметичний засіб, якщо вміємо нею користуватись.

На селі користаймо зі зливного дощу і чим він буде сильніший, тим ліпше. Якщо виставимо наше обличчя під такий дощ, то матимемо відразу прегарний масаж. Робимо це так: виставляємо обличчя у водорівній позиції. Передтим волосся очевидно сховаємо у куделеву шапочку, а самі наліземо добрий імпрегнований плащ та дощевці, щоб не перемокнути і не простудитись. Так залишимось під дощем з чверть години. Шкіра добре вичиститься, буде ліпший обіг крови, зморшки розійдуться і колір обличчя буде свіжий і здоровий. Спробуйте використати найближчий прудкий дощ, а побачите, які несподівано гарні висліди будете мати.

Але нечасто (на щастя) маємо прудкі дощі, а замовити собі їх теж не можемо. Стане нам у добрій пригоді і дрібненький, повільний дощик. Пробувши якої пів години під таким дощем побачимо, як наша шкіра вигладиться, стане оксамитна та матово лискуча.

Можна і з призбираної дощівки приготувати собі добрі косметичні засоби, а вже особливо на селі чи в провінціональному місті, де нема косметичних заведень дощівка може зробити неабияку прислугу.

Ось кілька приписів на добру водичку до вмивання обличчя:

Взяти одну третину цитринового соку, а дві третини дощівки і добре вимішати. Змивати тим обличчя на ніч, або коли потрібуємо змити ваткою в день.

Ложечку рідкого меду розбовтати в півтора склянці дощівки. Ця вода дуже змягчує шкіру, а щоб осягти гарний вислід не треба обличчя по змиванню медовою водою витирати, а лишити, щоб так висохло, а вже потім змити чистою дощівкою.

До склянки дощівки дати кавову ложечку камфорового спірту. Ця рідина вичищує і стягає пори. Тільки треба вважати, щоб спірт добре змішався з водою і перед ужиттям добре збовтати.

Отож коли прийдуть осінні сльоти і зливні дощі ті з пань, що мають до того нагоду, нехай використають дощ для своєї краси.

ХРОНІКА.

З клюбового життя. Оба останні понеділки були присвячені враженням із Відня. Наддунайська столиця мала все стільки симпатії в нас, що ми живо цікавимось дальшою її долею. Тому й слухачок на обох вечорах було багато.

Першого вечора розказувала п. **Марта Колтунюк** про політичне становище Відня перед і по перевороті. По закінченні реферату виявилась дуже жива дискусія. Особливо живо обговорювали табори праці, що стали тепер обовязкові для австрійських студентів. Вкінці в дискусії дійшло також до антисемітського питання а це протягнуло її до пізнього вечора.

Чергового понеділка говорила п. **Ґена Зарицька**. Як знаємо, молода наша співачка мала цього року незвичайний успіх на міжнародньому музичному конкурсі у Відні. Вернулась із третьою нагородою та запрошеннями до ріжних виступів заграницею. Ґена Зарицька розказала про мотиви, що спонукали її до участи в конкурсі. Розглянутись у німецькому музичному світі та змірити свої сили, було її бажанням. Та не маючи звязків і підготованого ґрунту у Відні не сподівалась осягнути багато. Одначе її голос — меццосопран із кольоратурою — викликав таке зацікавлення серед музик, що їй уже не треба було дбати про рекляму. Чужинці, особливо один професор музики з Будапешту, запізнали її з диригентами, професорами і знавцями з інших країв.

Дальше почули присутні технічну сторінку конкурсу та звязані з тим пригоди співачки.

У черговий понеділок, почують членки враження з побуту в Канаді, що їх розкаже п. **Юрко Стефаник**

Сторінка без політики.

Цензура в давнину.

Загальна думка така, що цензура — це наскрізь новітній винахід, який появився щойно недавно у звязку з велитенським розвитком преси. Одначе на підставі історичних джерел можемо зовсім певно ствердити, що й у давнину не було краще. В які давні часи сягала цензура, цього не знаємо, одначе напевне істнувала вона вже в XVI. ст.

В 1530 р. цісар Карло V. завів цензуру постановою, що її видав в Авгсбурґу. Ті постанови мали поборювати лютеранізм та ріжні секти, які під ту пору сильно множилися. Урядовці мали доручення боротися гостро з усіми того роду публікаціями, без уваги на те, в якій формі вони появилися. Таке доручення мали окремі урядовці і королівські і церковні, призначені до виконування тих обовязків.

У 1572 р. папа Григорій XIII. видав буллю, в якій наказав поборювати всіх тих, які подають до публичного відома при допомозі друкованого слова фальшиві вістки, які торкаються не лиш державних, але й приватних справ, в яких не зацікавлена ні церква ні держава. Зокрема доручив він поборювати тих, які ці вістки розсівають не з власного переконання, але за гроші.

Також папа Пій VI. гостро виступав проти тих, які поширювали друком фальшиві вістки. Під ту пору працювала у Венеції та добре розвивалася від кількох літ інформаційна централя, щось у роді нинішніх пресових агенцій, очевидно без нинішніх технічних засобів. Згадана централя мала три відділи: політичний, господарський та літературний при чому в літературнім відділі працювали два новелісти. Тих новелістів засудили в 1594 р. на вязницю, бо вони написали забагато неправдивих інформацій.

У звязку з різнею „Ночі св. Вартоломея" подають хроніки, що у вістках сцензурованих Німеччині, викреслили таке речення: „Кляті заговірники пробили ножем у ліжку французького адмірала та відтак викинули його крізь вікно".

Як бачимо, то цензура вже від давна „пильно" працювала не лиш у найновіших часах. Колись вона мала інші завдання й нині має вона інші.

Кара смерти за передбачення погоди.

Один знаний англійський правник, що посвятився студіям над історією законодавства в Англії, пізнав завдяки цьому цілу низку забутих старовинних законів. Між іншими він відкрив, що до сьогодні обовязує в Англії закон, який за вороження погоди каже карати смертю.

Цей дивоглядний закон походить зі середневічча. Заборонили тоді передбачувати погоду, щоб це вороження, діло ріжних ворожбитів і чарівників, не спричинювало паніки серед простолюддя.

Згодом закон цей пішов у забуття. Одначе до сьогодні не видано ще закону, що викреслював би його, отже він формально ще обовязує. З цього виходить, що англійський метерольоґічний інститут робить щодня злочинне діло і заслуговує на кару смерти.

—o—

Паровi лiтаки.

Із Ню-Йорку повідомляють, що фірма „Ґріт Лейкс Айр-Крафт" ужила на пасажирській лінії перший великий літак не з бензиновим двигуном, лиш із паровим. Парова турбіна того апарату розвиває 1150 кінських сил.

Годиться відмітити, що в цій ділянці пальма першенства прислугує Німеччині, в якій ще минулого року успішні пробні лети відбув інжинір-конструктор Гутнер на літаку з паровим двигуном. Апарат важить 12 тон і може підняти одну тону відповідного вантажу. Його паровий двигун має енергію 2.500 кінських сил. Літак Гутнера може підноситися до 14 км. Його середня скорість 420 км. на годину, швидкість підносу 3300 м. на хвилину. Запас мазуту, яким опалюють паровий двигун, вистачає, щоб літак облетів, не спускаючися, повітряний простір, що відповідає віддалі Берлін—Париж.

У Франції теж переводять досліди в паровими літаками, системи Бешара. Одначе його двигун осягає всього 60 кінських сил.

Замітне, що перші проекти летунських апаратів тяжчих від повітря передбачували саме застосування парових двигунів (бензинового мотору ще тоді не було). Мало цього, навіть лет француза Адера, який піднявся на першому у світі літаку „Еоль" і пролетів 50 м., відбувся при помочі парового двигуна. Всеж таки застосування пари, як погінної сили літаків швидко закинули, бо кожне збільшення сили двигуна потягало за собою збільшення його ваги.

Поява бензинового мотору остаточно викинула парову машину з повітреплавства. Щойно тепер, завдяки великому розвиткові металюрґії почали продукувати легкі двигуни і в першу чергу покористувалися ними в летунстві.

Паровий двигун має над бензиновим з летунської точки погляду — замітну вищість. А саме в першу чергу відпадає небезпека пожежі на випадок зудару, упадку апарату і т. д. Бензиновий двигун слабне в міру підносу літака у вищі верстви атмосфери, тоді, як навпаки парова машина у розрідженому повітрі стає сильніша. Вкінці паровий двигун не боїться радіової небезпеки, що про неї тепер у летунстві багато говорять і про яку ми недавно писали (що при допомозі окремих радіових апаратів можна не лиш кермувати літаками, але й їх знерухомлювати). Як відомо, безупинний струм радіових хвиль може розмагнетизувати всі свічки бензинових моторів, які попадають на лінію хвиль. Із такою небезпекою бензинові двигуни не могли собі дати ради, але паровим двигунам вони нічого не можуть пошкодити.

Будуть оперувати канадійських пятенят.

Канадійські пятенята нездужали недавно на легку грипу. Внаслідок цього треба їм ампутувати „міґдалки". Прибічний лікар і опікун пятенят д-р Дафо був спочатку проти цього, одначе товариші переконали його і операція відбудеться в найближчих днях.

Характеристичне явище, що ціла п'ятка дівчаток захорувала рівночасно, виказувала такі самі обяви недуги і перейде ідентичну операцію.

Дотепний Марк Твейн.

У той час, коли Марк Твейн був ще редактором та видавцем часопису, який у Злучених Державах він видавав під назвою „Прапор Заходу", він дістав одного разу жартівливий лист від якогось власника крамниці, постійного передплатника. У листі запитував купець-передплатник, чи це добрий знак знайти у примірнику часопису... павука.

У черговім числі часопису Твейн помістив таку відповідь:

„Старому передплатникові: Це, що ви найшли павука в нашім часописі, має для вас особливо добре значіння. Ви заміщуєте в нашім часописі оголошення — павук є наче членом нашого оголошеневого відділу. Час до часу він покидає льокаль видавництва, обходить крамниці та відтак підшукує одну крамницю, яка в нас не оголошується. Павук снує на дверях павутиння і там сидить спокійно до тієї пори, аж купець почне оголошуватися в нашім часописі. Тоді, очевидно, він шукає іншої крамниці, бо його дальший побут перед дверима крамниці, яка в нас оголошується, неможливий.

36 ГОДИН НА ДЕРЕВІ ЗІ СТРАХУ ПЕРЕД КРОКОДИЛЯМИ.

Шведський природник і подорожник [illegible], який перебував від довшого часу в [illegible] ській Ґвінеї, пережив дуже немилу пригоду. В часі полювання на райські птахи напав на нього великий крокодиль. Природник не мав при собі ніякої зброї, крім малокалібрового штуцера, [illegible] му мусів схоронитися на дерево. Одначе крокодиль не покидав дерева, а небаром приплив[illegible] ся до нього ще кілька крокодилів. Учений [illegible] сидів на дереві 36 годин. Щоб зі змучення не впасти на землю, привязався до дерева [illegible] Це виявилося спасенним, бо в ночі змучення [illegible] [illegible]. Пасок врятував його від жахливої смерти.

—o—

Вдячнiсть прошака.

Це трапилося перед трицяти роками, восени 1908 р. В малій оселі Дрімон у полудневій Франції зайшов до одної урядничої родини якийсь убогий ремісничий челядник і просив ласкавого датку. Жінка дала прошакові монету, в думці, що це два центи, але в дійсности дала 20 франків.

Жінка вже давно забула ту подію зперед 30-ох років. Кілька днів тому, вона знову собі її пригадала. Саме тоді був празник, коли ця урядича родина дістала велику пачку, повну харчів, в якій була крім цього доволі велика сума грошей та лист. Посилачем був багатий пекар, якого обдаровані зовсім не знали. Щойно лист вияснив їм, що він та ремісничий челядник, що колись просив у них милостині, це одна й ця сама людина. Родина, що обдарувала колись вдячного прошака, перенеслася за той час до іншого міста Франції; одначе вбогий ремісничий челядник від довшого часу не жалував труду, щоб через поліційні розшуки довідатись про місце замешкання добродійної родини. Осьтак віддав вдячний прошак свій довг з довголітніми відсотками.

МОРСЬКА ЛІХТАРНЯ-ПАМЯТНИК.

Республика Сан Домінґо заініціювала будову величезної морської ліхтарні у формі хреста, щоб таким чином пошанувати недалекі роковини 450-ліття відкриття Америки Колюмбом.

З ініціятиви цієї республики [illegible] тет, зложений з представників [illegible] американських держав. Усі ці держави [illegible] чили відповідні суми на будову цього [illegible] ка. В конкурсі на найкращий проєкт [illegible] памятника взяло участь 435 різьбарів та архітектів. За найкращий признали проєкт англійського інжинира Ю. Ґлера та згідно з ним виконують працю.

Відгомін римо-католицьких торжеств на Волині.

Здавалосиб, що ювилейні торжества з нагоди 50-ліття пастирства луцького римо-катол. епископа Шельонжка і звязаний з цим приїзд примаса кард. Гльонда й нунція Ф. Кортесія повинні торкатися лише римо-католицького населення Волині. Тимчасом майже всі думки й слова, починаючи від казання в катедрі 11. IX. знаного українського „приятеля" кс. Токажевського, аж до останнього прощального слова при виїзді з Волині обертались довкола православних українців.

Витворювалося таке враження, що ці торжества мали на увазі головним чином православне населення. Зрештою, дещо говорить про це, згадувала вже в „Ділі", передова статтє луцького „Жиця Катол.", органу луцької епископії, під красномовним наголовком „Наша маніфестація".

Але ще більше говорять про це ріжні привітальні та прощальні промови в часі поїздки по Волині всяких римо-кат. достойників — примаса, нунція та епископа-ювилята — в днях 12—17 вересня

Щоб зберігти точність висновків, буквально цитуємо з „Жиця Катол." (ч. 39):

„Дня 12. IX. примас і нунцій гостили в Олиці в б. сенатора кн. Януша Радзівіла, що в часі сніданку на честь гостей виголосив промову, в якій торкнувся (назагал стримано) „деяких проблем волинської землі".

Цілковито інакше було вже 13. IX. в Дубні, де виступали численні промовці із відомих щоденних діячів, яких і історія, і сьогоднішня дійсність мало обходять.

„Найсильніше, — каже „Ж. Кат." — підкреслювано тут що Волинь польська й католицька, й що хоч ворог хотів у часі неволі вбити в народі польщину і католицьку віру, проте польська Волинь не виреклася своєї віковоі спадщини".

В дубенській семинарії східного обряду оо. Езуїтів, де вчаться українці, росіяни й ін., нунцій Кортесі буцім-то сказав, що

„і східна семинарія, і його церква (східного обряду, Ред.) — польські, та що має бути єдність не лише між ісповіданнями, але й між громадянами, які служать тій самій батьківщині в усіх її потребах".

Дня 15. IX. витав у Рівному примаса й еп. Шельонжка предсідник окружного суду в Рівному — голова парохіяльної католицької акції — І. Ґаєвський, який „підкреслив рішучу волю польського громадянства на Волині до боротьби за Христа і Його царство".

В Межирічі б. Корця у відповіді на привитання примас кардинал Гльонд „заохочував витривати на наших „пляцуфках кресових".

У часі відвідин стражниці КОП-у на самому кордоні за м. Корцем примас „виявив велике зацікавлення й сердечність тим правдивим оборонцям християнства, якими є вояки КОП-у".

Зокрема треба зацитувати промову ґрафа А. Ледоховського в Смордві, що говорив про комуністичне безбожжя:

„Заразні цієї страшної хороби перекинулися вже давно, але без сумніву ми тут засуджені на те, щоб стримати найбільший розгін тих зазіхань, тим більше. що на нашій нещасній Волині лише польське громадянство уявляє собою зціплену й морально відпорну цілість, чого не можна сказати (!) про цілу низку інших віроісповідань і сект" (?!)

„Направду, нам тут більше потрібні місії, ніж в Африці, щоб протидіяти загрозливій, безбожницькій акції, що її ведуть чужі аґентури".

„Пю (!) нарешті (!) за успішність тієї великої праці й завдання, яке мусить нам усім світити на Волині — скріплення нашої римської католицької віри та зєднання в одній вівчарні всіх замешкалих тут „щепуф і людуф", які в своїй величезній більшости належали перед розборами нашої держави до католицького костела і тільки сила займанницьких урядів викликала їх хвилеве „одщепеньство".

Кажуть, що „щепи й люди" Волині надивившися крізь шибки палацу в Смордві, як-то граф Ледоховський та інші пили шампана за успіх віри та зєднання всіх „одщепньцуф", зараз кинули безбожництво, навернулися до „вяри ойцуф" і пішли до одної вівчарні, а чужі аґенти безбожництва, як Юди, кинули Москві 30 серебренників пішли й повісилися.

А граф Ледоховський, захоплений релігійним і патріотичним вогнем, усе пив і пив...

На особливу увагу заслуговує літературна формою й поетична настроєм промова кремянецького старости п. Ніжанковського (і прізвище українське):

„Розуміти хочемо, що „воля це не примха; що воля значить: мені все вільно, а іншому нішо, воля, якщо вона має дати силу, мусить зєднувати, мусить лучити, мусить руку сусідам і противникам подавати мусить уміти погоджувати протилежности, а не лиш при свому впиратися".

Не відомо лише, чи п. Ніжанковський цитуючи ці слова марш. Пілсудського, мав на увазі всіх громадян, чи лише — своїх земляків.

Коли всіх, то чомуб не втілити ці слова зараз у життя Кремянеччини? Напевно висліди булиб кращі ніж є.

Прощанин.

Совітський Союз не дав Франції ніяких повновластей.

НА МІНХЕНСЬКУ КОНФЕРЕНЦІЮ.

ТАСС офіційно повідомляє, що СССР не увійшов у ніяке порозуміння з Францією та Анґлією у справі Чехословаччини. Про хід мінхенських нарад Москва нічого не знала. Совнарком не дав Франції ані взагалі нікому повновласти промовляти в Мінхені у своєму імени.

При каварняному столику.

З нагоди недалекого тягнення 43-тої Льотерії загальною темою розмов є справи льотерійні, вигляди грачів, можливости вигр і т. п.

При столику популярної каварні зійшлося трьох панів: лікар, правник і математик. По довшій гарячій дискусії на всякі теми, щодо яких ці панове ніяк не могли дійти до порозуміння, розмова зійшла на тему льотерії.

Льотерія класова — заявив правник — є єдиною формою льотерійної гри, яка є не тільки у згоді з формальними правними приписами, але також з духом права. Вона дає можливости виграти, яка багато разів перевищує рисковну ставку, виключає всі можливости азарту. Це є саме своєрідна заслуга льотерії. Тяжко не погодитись і заперечити, що гра на льотерії заспокоює у багатьох людей своєрідну потребу азарту, чим забезпечує їх від багатьох життєвих непорозумінь.

„Я дивлюся на льотерію — сказав другий пан — як лікар, який часто накидає своїм пацієнтам спосіб життя, і який мусить домагатися і то рішуче заборони всяких гор, які нераз руйнують не тільки кишеню, але і нервовий стан грача. Коли мова про льотерію, справа стоїть виїмково дещо інакше. Без сумніву, у людини, яка грає у льотерію, емоція відограє чималу ролю, однак нервовий стан цієї людини не є наражений на шкідливі наслідки. Навпаки я вважаю, як лікар, що люди, які грають у льотерію, мають своєрідний життєвий оптимізм, який має нераз великий вплив на цілість нервового стану".

На це озвався математик:

— Роздумування панів є з певністю дуже правильні, одначе мої завваги будуть докладніші. Мене цікавить, що плян льотерії передбачує 80.000 вигр на загальну квоту зол. 25.200.000. Знаю, що одна виграє на міліон золотих, одна 150.000, одна 125.000 золотих, три по 100.000 золотих, шість по 75.000 золотих, чотирнацять по 50.000 золотих, двацятьдві вигри по 25.000 золотих і т. д.

Ось що рішає для мене про значіння льотерії. Прослідкуючи докладно льотерійний плян від ряду літ, рішуче твердажу, що вигляди наші, як грачі багатократно збільшилися. І саме тому прошу панів, кожний з нас грав дотепер у льотерію і буде грати далі...

—o—

„Не знайдує узасадкення..."

П. Антін Бучацький з Лапшина, коло Бережан, вніс до Дирекції Залізниць у Львові скаргу на службовика на стації Перемишляни, який не видав залізничого білету тому, що п. Бучацький говорив по українськи. На цю скаргу Дирекція Залізниць надіслала таке письмо:

„Lwów, dnia 23. lipca 1938 r. Do Pana Antina Buczackyja w Łapszynie, ad Brzeżany. Urząd Parafialny.

„Zażalenie Pana, w sprawie niewydama przez funkcjonariusza stacji Przemyślany biletu w dniu 3. lipca r. b., nie znajduje uzasadnienia.

„Dyrekcja wyjaśnia, że jakkolwiek stosownie do postanowień § 6 rozporządzenia wykonawczego Rady Ministrów z dnia 24. września 1924 r. do ustawy z dnia 31. lipca 1924 r. (Dz. U. R. P. z r 1924, nr. 85, poz. 820) w brzmieniu zmienionym rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 21 stycznia 1925 r. (Dz. U. R. P. z r. 1925 nr 8, poz. 59), funkcjonariusze kolejowi na obszarze województw lwowskiego, tarnopolskiego, stanisławowskiego i poleskiego winni porozumiewać się ustnie z miejscową ludnością, w szczególności przy załatwianiu czynności handlowych w ramach kolejowych, również w języku ruskim, a to wedle potrzeby i możności, mają jednak oni prawo wymagać zawsze wymieniania nazw stacji kolejowych w języku państwowym, tym nie mniej mogą nie kwestionować podawania tych nazw w języku ruskim, jeżeli język ten znają, a uwzględniona przyczyna (np. niski poziom umysłowy interesanta) usprawiedliwia wyjątek.

„W poruszonym przez Pana przypadku nie było ani potrzeby ani też możności porozumienia się w języku ruskim (gdyż Pan znał język polski — kasjer zaś nie znał języka ruskiego)."

—o—

Бенеш уступив.

ЧЕСЬКЕ ПРЕСОВЕ БЮРО ОФІЦІЙНО ПОВІДОМЛЯЄ, ЩО В СЕРЕДУ ПОПОЛУДНІ БЕНЕШ УСТУПИВ ЗІ СТАНОВИЩА ПРЕЗИДЕНТА РЕСПУБЛИКИ.

Як подає Райтер, тимчасово заступає його премієр ґен. Сирови. Нового президента виберуть народні збори (парлямент і сенат).

ПРИЧИНА.

У листі до прем. Сирового Бенеш заявив, що уступає, бо його особа могла би становити перешкоду в еволюції, яку мусить перейти Чехословаччина, зокрема у взаєминах зі сусідами.

БЕНЕШ УСТУПИВ НА ДОМАГАННЯ АРМІЇ, СОЦІЯЛІСТІВ ТА КОМУНІСТІВ?

Як твердить АТЕ, в середу зголосилась на Градчанах делеґація кількадесятьох організацій молоді та зложила домагання „в імени молодої, нової Чехословаччини", щоб Бенеш уступив. Підписані під петицією організації мають соціялістичний та комуністичний характер.

Комуністична партія Чехословаччини довго не погоджувалася на виступ проти Бенеша, подалася щойно під натиском німецьких комуністів.

В середу рано Бенеш приняв на авдієнції начального вожда ґен. Крейчі, який зажадав в імені армії димісії Бенеша.

Крім того проти Бенеша виступила сильна опозиція під проводом д-ра Зенкля у народньо-соціялістичній партії, якою Бенеш довго проводив.

—

У ФРАНЦУСЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ ВИДВИГАЮТЬ СПРАВУ ПОМОРЯ І ДАНЦІҐУ.

В середу підчас засідання французької палати послів посол Бержері виголосив промову на тему французької закордонної політики, в якій заявив, що **тепер залишаються в Европі до розвязки ще питання: Еспанії, жидів та Поморя і Данціґу.**

Польський амбасадор демонстраційно вийшов з дипльоматичної льожі.

Хай історія осудить...

ПРОЩАЛЬНА ПРОМОВА БЕНЕША ПЕРЕД МІКРОФОНОМ.

В 19 годині праська радіостація надала прощальну промову през. Бенеша.

Він заявив, що уступає після довгої застанови, бо це одинокий вихід з теперішнього положення Чехословаччини; уступив, щоб запевнити урядові консолідацію та тривкість.

Система европейської рівноваги основно змінилась у минулих роках — тим самим змінились і взаємини Чехословаччини з іншими державами.

Якщоб Чехословаччина була пробувала протиставитися цьому розвиткові подій, була би попала у важкий збройний конфлікт. Ми приняли тверді умовини 4-х великодержав, щоб охоронити Европу і світ від катастрофи. Хай історія осудить поведінку великодержав.

Хочемо дальше співпрацювати зі своїми приятелями, але мусимо пристосуватись до умовин та здобути нових приятелів.

Тепер Чехословаччина буде національною державою, зложеною з чехів та словаків — сили народу скріпляться. Треба лиш берегти цього, що залишилося.

Бенеш закликав співгромадян, щоб зберегли холодну кров та спокій, щоб не тратили енергії на дрібні спори, та щоб працювали для добра народу і держави.

Свою промову закінчив Бенеш побажанням, щоб чеський нарід дочекався спокійніших та ліпших часів.

Що писало „Діло" 50 років тому.

„Понеділок, 8. жовтня (26 вересня) 188[illegible].

ДОВКОЛА ПИСЬМА ЄП. СТРОСМАЄРА.

„Виправдання еп. Стросмаєра сталося [illegible] воно предметом спору в часописах. Деметрі [illegible] си, в головно загребський орган еп. Стросмаєра [illegible] зор" заявив рішуче, що письмо єпископа [illegible] проголошене в „Кельніше Цайтунг", фальшиве і [illegible] того сфальшування виходить вже з самого [illegible] змісту. На це подала „Кельніше Цайтунг" [illegible] Вучетича, декана і секретаря еп. Стросмаєра, що [illegible] ло долучене до відомого „виправдання" і в якому Ву[illegible] четич просив, щоб редакція „Кельніше Цайтунг" [illegible] дісланe виправдання надрукувала, а як не [illegible] цього зробити, щоб повернула рукопис назад.

ПЕРЕД ГОСТИНОЮ НІМЕЦЬКОГО ЦІСАРЯ В РИМІ.

„На торжество підчас гостини німецького цісаря в Римі зїхалося вже до того міста багато гостей. [illegible] жуть, що число прибувших гостей доходить вже до 150.000. Сподіються, що самих часописних репортерів зявиться коло 200. Вибрано вже комітет з десяти [illegible] них міста, що має привитати цісаря на двірці."

1938 рік — роком гордости.

ПРОМОВА ГІТЛЕРА.

На сходинах у справі зимової помочі, що відбулись у берлінському „Спортпалясті", мін. Ґебельс здав звіт, опісля промовив Гітлер. Він підкреслив осяги Німеччини у 6-ох роках його пянування; вони булиб неможливі, якби за Гітлером не стояв солідарно цілий німецький нарід.

Дальше Гітлер поділився враженнями зі Судетів, де він бачив сльози радости у тисячів людей на вид німецьких військ.

1938. рік — це рік гордости в німецькій історії. Ганебна карта Европи перекреслена, німецький нарід вернувся до величі, віднайшов себе.

ГІТЛЕР У СУДЕТАХ.

В четвер 6. ц. м. рано канц. Гітлер приїхав спеціяльним поїздом до Ґерліц, звідкіля в год. 8.30 рано відїхав до Лебав. Коло год. 10-ої Гітлер відвідав місцевости, положені між Опах і Фуґад, де переходив колишній чесько-німецький кордон.

НІМЕЦЬКІ ВІЙСЬКА ОБСАДИЛИ ТРЕТЮ СМУГУ СУДЕТІВ.

Німецька армія заняла в середу третю судетську смугу, у північно-західній Чехії

—о—

Справа конкордату м. ж Ватиканом і Литвою.

1. ТРАВНЯ — ДЕРЖАВНЕ СВЯТО КЛАЙПЕДИ.

У Ковні зібралась конференція литовських єпископів, щоб розглянути питання, звязані з переговорами у справі конкордату. Ця справа все ще викликує ріжницю поглядів.

Клайпедський сойм відбуде в четвер засідання, на якому м. ін. розгляне законопроект, що передбачує установити державне свято 1. травня, подібно як у Німеччині.

По широкому світі

Канада доводить до кінця переговори [illegible] Злученими Державами та підпише з ними [illegible] говельний договір.

Японські війська заняли Бутайстан [illegible] Льок.

В Австрії переводять енергійно збірку [illegible] вого заліза.

Румунська армія відбуде між 15. і 20. [illegible] великі маневри в Басарабії.

Норвегія обмінялася з національною [illegible] нією консулярними аґентами.

—о—

70.000 ЖИДІВ У ІТАЛІЇ.

В Італії переведено спис жидівського [illegible] лення, який виявив, що там живе коло 70.0[illegible] жидів, італійських громадян та чужинців. [illegible] пер ще провірюють висліди цього спису.

—о—

60-ОХ АРАБІВ ЗГИНУЛО В БИТВІ ПІД ТИБЕРІЯДОЮ.

Британські війська звели дві битви з [illegible] бами, що атакували Тиберіяду. Згинуло [illegible] 60-ох арабських повстанців.

З інших джерел подають, що у боях [illegible] ло і ранено на північ від Тиберіяди 56 [illegible] між Сафадом і Акхою 20, під горою Тавр [illegible] Британські втрати невідомі.

До бюра окружного комісаря в [illegible] вдерлись арабські повстанці та спалили [illegible] акти.

Нові успіхи японців у Китаю.

Японські війська посуваються наперед на гористім просторі полудневого берегу Янґ-тсе і дійшли в середу вечором до залізничого шляху Юкіянкан-Макіяван. У найближчому часі японські війська перервуть залізничий шлях Пекін-Ганкав недалеко стації Сініян, куди йдуть трьома кольонами. Китайські війська збираються на схід від Сініяну, але не зможуть ставити довшого спротиву, бо японці їх окружають.

Над Ганкав японські летуни зістрілили два китайські літаки. Японські літаки бомбардували одночасно китайські фортифікації в Тунчан, у полудневo-східній частині провінції Гопе. Крім того японська ескадра перелетіла над місцевостями Янчен, Сініян і Ваян і збомбардувала транспорти муніції.

МАНДЖУРСЬКА МІСІЯ У ПОЛЬЩІ.

У пятницю приїде до Польщі манджурська місія під проводом міністра нар. господарки Ганюнчека. Ця місія проведе у Польщі 6 днів та звидить Катовиці, Лодзь, Краків і Ґдиню.

—о—

Павел і Ґавел.

Павел і Ґавел жили в двох поверхах.

Ґавел унизу, а Павел наверха...

Павел грав на льотерії, Ґавел теж то само... Павел флеґматик, Ґавел гарячка; перший робив усе поволі, зі застановою, другому земля горіла під ногами. І той і другий хотіли дійти до маєтку, доробитися власного дому...

Павел мав скромну посаду. Жив ощадно, щомісяця відкладав на т. зв. чорну годину. Один тільки видаток був у нього виїмковий — купно льотерійного льосу. Систематичний точний, Павел не проґавив ніодної кляси, ніодної льотерії, так грав, як працював: пильно, сумлінно уважно. Грав доволі довго, без великого успіху, одначе не нарікав, не хвилювався, чекав на свою черґу.

Ґавел мав крамницю. Сяк-так йому велося. З вдачі гарячка, пристрасний, у крамниці сидів мало, залишаючи своїй жінці підприємство. Ґавел грав на льотерії. „Грав — як говорив Павел — з гикавкою". Що якийсь час, коли не виграв, або виграв менше, як бажав, вирікався гри і в другій або третій клясі зовсім переставав.

Павел і Ґавел вели гомінкі, завзяті спори про льотерію і виграну. Павел цідив слівце за слівцем помалесеньку, як з краплеміром. Ґавел злостився, немов рвучкий потік, як ісляндський ґейзер викидав зі себе терпкі, мов оловяні, пророчисті вислови. Павел переконував Ґавла про успішність своєї системи, видержали в грі, Ґавел кидав громами на несправедливість долі, на несприятливу долю, яка супроводжає його в житті.

— Нехай це чорти візьмуть — кричав закукурічений Ґавел — не буду більше грати.

— Жалуватимеш, братіку, жалуватимеш... — цідив крізь зуби Павел.

На цьому й скінчилося. Флеґматик грав далі, гарячка образилася на льотерію, не викупила льосу, зовсім як дитина: „На злість мамі, відморожу собі вуха".

Пройшло кілька тижнів. Прийшло тягнення. На другий день увечір почув Ґавел, що нагорі в Павла діються несамовиті річи: Павел танцює, співає, кидає меблями. Біжить Ґавел нагору, стукає до дверей:

— Що до чорта: чи ви сусіде збожеволіли? Поночі такі верески, що спати мені не даєте!

На це Павел:

— А що не казав я, моя правда! На мій льос впало сто тисяч!

— Посумнів Ґавел, аж з себе виходить:

— Виграна виграною, але я маю доволі того гуркоту і вереску! Аж голова мені крутиться!

— Воля, пане Томцю у власному домцю! Треба сусідоньку грати, бо виграє тільки той, хто грає! Врешті можеш ще відробити втрачене, бо до тягнення першої кляси вже недалеко і замість злоститися, краще піди зараз зранку і купи льотерійний льос.

—о—

НОВИНКИ.

— **ШАНОВНИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІ І ЧИТАЧ[illegible] повідомляємо, що вже появився Вам [illegible] знайомий КАЛЕНДАР-АЛЬМАНАХ „КРИН[illegible] ЦЯ" НА РІК 1939**, в прегарнім мистецькім [illegible] формленні Святослава Гординського, [illegible] **цікавим і актуальним матеріялом на 200 стр[illegible] ках друку. Крім цього „Криниця" має ОКРЕМ[illegible] ЗАПИСНИЙ КАЛЕНДАР-ТЕРМІНАР** [illegible] **них записок — контуваль, такий необхідний [illegible] кожного інтеліґента в його праці. Просимо [illegible] матися із закупом іншого календаря, бо [illegible] слязавтра вишлемо Вам почтою Ваш [illegible] альманах „КРИНИЦЯ".**

— **Новина!** Шкільне приладдя, техні[illegible] і ґалянтерію дістанете в новововідкритій [illegible] тивній крамниці „Вогні" при вул. [illegible] 35 (напроти української гімназії). [illegible] кість, найнижчі ціни.

— **Піяністка Галя Левицька**, проф. В. [illegible] ституту у **Львові** й новоіменований [illegible] філії Інституту **в Стрию** мешкає [illegible] вул. Мончинського (давн. Мурарська) [illegible]

— **Єдиний засіб проти грипи** — [illegible] собі теплий одяг у [illegible] **ця**, Львів, Косцюшка 1 а

— **Магазин постелі Р. Джала** — [illegible] щини 5, поручає коври, матраци — [illegible] лює коври по 4 зол.- матраци до 6 [illegible] має піря до прання. Тел. 294-51 [illegible]

✝

Володимир Левицький

(ВАСИЛЬ ЛУКИЧ)

редактор Вістника Державних Законів ЗУНР, дійсний член Наукового Т-ва ім. Шевченка, почесний член „Просвіти", почесний член Товариства Письменників і Журналістів, член Видавничої Спілки „Діло", член Виділів ріжних українських товариств і установ, письменник, б.нотар, упокоївся після приняття Найсвятіших Тайн у Винниках 6-го жовтня ц. р. в 83-му році життя.

Похорон відбудеться в суботу 8. жовтня ц. р. в 16-тій годині з церкви св. Петра і Павла (Личаків) до родинної гробниці на Личаківському цвинтарі.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Татарські вісти.

Чогось так уже складається, що все під осінь починають по Львові кружляти страшні вісти. Як стада чорних круків обсідають комині, площі і вулиці, мало того — голови мешканців і крячуть дикими голосами про жахливу всячину. Від цього в оброслих стає дубом волосся, в лисих виступає зимний піт, а жіноцтво дістає гусячу шкірку.

— Кра! кра! Чи чули ви? Українці купують обекти на периферіях міста згідно зі стратегічним пляном... Кра-а-а!...

І люди летять на периферії, а хто не може, студіює мапу Львова: де ті обекти і яке їх стратегічне значіння. Ось тут — фабрика скриньок... Гм! Нині скриньки, а завтра летунські бомби. Там знову фабрика мила. Нині мило — завтра екразит... Гездечки фабрика цикорії... А хто заручить, що за часок не буде це фабрика трійливих газів якогось „жовтого" чи „голубого хреста"!? А може ще страшнішого! Монеє італієць фабрикувати вовну з молока, то чому не може українець добути з коріня цикорії і з паленого ячменю якийсь смертельний газ!?...

Страшні вістки спершу ходять по людях, т. зв. писковою почтою, а згодом дістаються і на шпальти газет під великі наголовки на чолові місця.

Тоді вже справа набирає всіх признак імовірности. Починають у неї вірити навіть ті, які досі сумнівалися, а навіть ті, які ці вістки подавали до преси.

Думав я, що цьогорічна осінь минеться без татарських вістей. І без того є чим цікавитися: Зольза, Закарпаття, спільний кордон з мадярами, пакт чотирьох, що тепер плянує Гітлер і т. д.

Але ні! Хоч які цікаві і великі події шумлять над головами львівського обивателя — він не затикає вух, а тим більше рота в справі традиційних осінніх страхів.

— Чи чули ви?... В Юрі під престолом знайшли цілий арсенал зброї?!

— Це ще нічого! В „Маслосоюзі" було все готове до повстання. Замість кружлівок приходили скоростріли, а сир — не був сир, тільки якийсь страшний вибуховий матеріял.

— І це все знайшли?

— Знайшли.

— Думаю, що тепер хіба вже розвяжуть його?!

— Сумніваюся. Будуть далі панькатися з ними.

— То повинні бодай дирекцію потягнути до відповідальности.

— І того не знати. Справу знов затушують, так як це вже нераз було.

— Ага! Забув вам сказати. Митрополита Шептицького арештували і вивезли.

— Що ви кажете? Певно за той арсенал під престолом!

— Е, думаю, там мусіло бути щось більше.

— Маєте рацію!

Ходять люди по місті, татарські вісти по людях, не знати звідки вийшли і куди дійдуть, одно знати — пощо ходять...

Покищо ходять тільки з уст до уст, але присягнути не можна, чи не появляться ці татарські вісти на днях і в пресі!..

А може ні. Може преса постановила цим разом не писати того, в що не вірить!..

Галактіон Чіпка.

— **Конфіската „Робітничого Голосу".** Останнє число (за жовтень) органу УСДП „Робітничий Голос" сконфіскувала цензура за поміщення рішення краевої конференції УСДП у справі Закарпатської України, статті п. н. „Драма Чехословаччини і справа Закарпатської України", „Домагаємось амнестії", „В обороні Закарпаття", частину звіту з краевої конференції УСДП, в якому подано становище українських соціялдемократів у справі виборів до сойму й сенату і новинку про будову костелика в присілку Млинки Школьниковій в Дрогобиччині. Друге видання „Робітничого Голосу" появилося з величезними білими плямами. На першій сторінці не залишився ніодин рядок.

— **Конфіската „Діла".** Вчорашнє (221) число „Діла" підпало конфіскаті за статейку про „ревіндикаційну" акцію у Бруховичах к. Львова, поміщену на третій сторінці.

— **Не було конфіскати.** У 220 числі „Діла" було повідомлення, що попереднє (219) число цензура сконфіскувала за один уступ із закарпатських вісток і за вістку про українську авдицію у віденській радіостації. Спростовуємо це: 219. число „Діла" сконфісковане не було; Редакція сама ті місця з тексту усунула. Ґазета появилася правильно тільки в одному накладі і всі передплатники в краю дістали те число без опізнення.

— **Апостольський адміністратор для Лемківщини** о. д-р Медвецький, як подає москвофільський „Лемко" (ч. 37), вже вдруге зголосив свою димісію, мотивуючи її кепським станом свого здоровля.

— **Посвячення вугольного каменя** нового дому Ремісничо-Промислової Бурси при вул. Бартошівної ч. 3 відбудеться в неділю 9. ц. м. в год. 12.30 вполудне. По акті посвячення відбудеться впис до пропамятної книги.

— **Український господарський солідаризм.** На цю тему виголосить реферат інж. П. Деревянка в суботу 8. ц. м. в год. 18.20 в бібліотеці Н. Т. Ш. при вул. Чарнецького ч. 24 (партер). Згаданий реферат має започаткувати низку дискусійних вечорів на економічні теми, щоб устійнити основи нашої економічної доктрини.

— **Помер проф. М. Здзеховський.** В середу 5. ц. м. в год. 20-ій помер у Вильні у хірургічній клініці по довшій недузі б. ректор і почесний професор університету д-р Маріян Здзеховський, б. кандидат на президента держави.

— **Велику аферу** з пачкуванням сахарини викрила перед кількома днями митна сторожа у Львові. На головнім двірці арештовано пачкаря, який приїхав з Катовиць з валізою, в якій був більший транспорт сахарини. Слідство виказало, що пачкарі переховували свої транспорти в непідозрілих осіб, які навіть не здогадувалися, що переховують. Щойно по кількох днях зголошувалися до них торговці пачкованих товарів і відбирали їх для себе. У звязку з цею аферою переведено у Львові масові арештування.

— **Львівська хроніка.** При вул. Францішканській невідомий напасник вирвав ем. учительці К. Ягашевській торбину з 500 зол. і документами. — **З крамниці Л. Кернера при вул. Новошенській ч. 24.** злодії вкрали більшу кількість товару. — Маріянна Кураш (Жерельна ч. 54) повідомила поліцію, що 3. ц. м. вийшла з хати 14-літня донька Петронеля і дотепер ще не вернулася.

— **Страшне самогубство.** В середу 5. ц. м. скінчила самогубством 35-літня Ревека Андахт, жена Еміля Кусьміра. Вона скористала з неприявности свого чоловіка та найближчих, які в судний день пішли до божниці і підрізала собі бритвою горло, відтявши собі наперед язик. Чоловік Ревеки важко занедужав, довідавшись про трагічну смерть своєї жінки. Страшне самогубство викликало між жидами сильне враження саме тому, що трапилося в їхне найбільше свято, яким є судний день.

— **Самогубство поліцая.** В середу 5. ц. м. скінчив самогубством у комісаріяті поліції при вул. Курковій 25-літній П. Жизновський, кандидат на поліцая. Жизновський приїхав до Львова недавно з Варшави і лікувався у шпиталі на рака. В найближчих днях мусів піддатися операції. Жизновський застрілився на очах своїх товаришів. Ведуть слідство.

— **Щораз більше розмовляємо телефоном.** У перших 7-ох місяцях ц. р. було в більших містах Польщі 252.556 тис. місцевих телефонічних розмов. В тому самому часі минулого року було їх тільки 233.661 тисяч. Збільшилось також число позамісцевих розмов і міжнародніх. Від січня до серпня ц. р. було в більших містах Польщі 12.177 тис. позамісцевих розмов; у тому самому часі минулого року лише 10.984 тисяч. Найбільшою кількістю розмов чваниться Варшава, бо в ній переведено 2/3 всіх місцевих розмов; друге місце займає Лодзь, третє Львів, дальше Вильно, Катовиці, Краків, Познань, Гдиня та інші.

— **Пожежа в Конюшках Тулиголовських.** В загороді Андрія Беня в Конюшках Тулиголовських пов. Рудки почав горіти стіжок сіна, від якого занялася стодола Андрія Беня та стодола його сусіда Івана Проця. Шкода сягає понад 2.000 зол. Причина пожежі невідома.

— **Не вільно збирати навіть квітів на Олімпі.** Грецький уряд видав декрет про створення резервату з гори Олімпу та верху Парнасу. На збочі гори Олімпу не вільно селянам управляти землі, а туристам не вільно збирати навіть квітів. Не вільно полювати на цих теренах. Гора Олімп згідно з традицією, освяченою легендами, залишиться в дикому стані.

— **За регабілітацію Крігера.** Брат відомого короля тресту виробу сірників Івара Крігера, який у 1932. р. скінчив самогубством, пробує зрегабілітувати память свого покійного брата. Торстен Крігер, який є тепер директором шведського щоденника, зібрав великий доказовий матеріял, що Крігер упав жертвою змови ватаги капіталістів. По самогубстві змовники-капіталісти викуповували за безцін величезні фабрики сірників Крігера.

— **Селекція членів компартії.** Ц. К. всесоюзної комуністичної партії видав нову інструкцію, що загострює умовини приняття нових членів до комуністичної партії. Інструкція наказує чотиро ступневий перехід кандидатів на масонський лад. Перший ступень полягає на дослідах, чи кандидат на члена партії не є буржуазного походження і чи між його близькими та приятелями нема „ворогів пролетаріяту". Другий ступень вимагає пізнання політичного минулого кандидата та його знання елементарних засад комуністичного світогляду. Третій ступень — це ствердження, чи він присвоїв собі засади сталінізму і чи орієнтується в політиці Сталіна, в історії комунізму та чи розуміє значіння трьох господарських „пятирічок". Вкінці при пробі четвертого ступня комуніст повинен виявити знання комуністичних рухів за кордоном та розуміння концепції світової революції.

— **Чемберлен кандидатом до мирової нагороди Нобеля.** Шведська преса пише, що комітет мирової нагороди в Осльо признає мирову нагороду Нобеля прем. Чемберлєнові. В Осльо переконані, що Чемберлен напевно дістане цю нагороду. Деякі кола висувають домагання, щоб мирову нагороду поділено між прем. Чемберлєна і прем. Далядіє, бо він був дійсним ініціятором лету Чемберлєна до Берхтесґаден. Інші кола висувають концепцію створення другої нагороди для Далядіє.

— **Запір.** Заізомлення загальних лікарів у лічницях для недуг шлунка і кишок підкреслюють, що гірка вода **Францішка Йосифа** є першорядним природним прочищальним засобом.

Спорт.

ПОДЯКА

Старшина Кружка „Орлів" ім. Князя Ярослава Осьмомисла у Львові як організатор других спортових змагань української ремісничо-робітничої і купецької молоді складає отсим щиру подяку Вп. П. [illegible] Мельникові, Хвальній Редакції щоденника „Діло" та Видавництву „Дешева Книжка" за цінні нагороди для змагунів цих змагань та Вп. П. інж. Богданові Стефаніському за провід над цими змаганнями.

ЗА СТАРШИНУ КРУЖКА „ОРЛІВ":

Мих. Щуровський, голова. **Василь Якимець,** за писаря.

УКРАЇНА — ҐВЯЗДА ЩТЕРН.

Змагання за мистецтво юніорів обох дружин відбудуться в неділю 9. ц. м. на грищі ТЗР [illegible]. Початок у год. 1. пополуд.

УКРАЇНА II — ЧОРНІ II.

Мистецтво Б-класи. Грище ТЗР. Початок у год. 11 перед[illegible].

ТАБЕЛЯ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОКРУГИ.

1. Масеріпцуя Романи	3	4	9:1
2. Маккабі	3	4	5:4
3. Довбуш	3	4	7:6
4. Вікторія	1	2	2:1
5. Мунчіторул	2	2	2:6
6. ЧФР	3	1	2:6
6. Бородов	3	1	2:1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр.

Пятниця 7. Х. год. 8. веч. „Галузка розмарину".

Субота, 8. Х. год. 8. веч. „Галузка розмарину".

Український Театр ім. І. Котляревського.

ЧОРТКІВ, сали „Сокола".

7. Х. На полі крови.

З Чорткова іде театр до Теребовлі.

Український Народний Театр ім. М. Садовського.

СИНЕВІДСЬКО ВИЖНЄ:

7. 10. Пісня Бескиду.

8. 10. Мазепа.

9. 10. Гетьман Полуботок.

СКОЛЄ:

10. 10. Пісня Бескиду.

11. 10. Гейша.

12. 10. Мазепа.

13. Х. Гетьман Полуботок.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Північ кличе".

АПОЛЬО: „Львові ясновельможної пані".

АТЛЯНТИК: „Робін Гуд" з Ерролем Флінном.

БАЛТИК: „Бурсаки".

ВАНДА: „Благословлена земля", і „Мистці глупоти".

ГРАЖИНА: „Пятно зради" та додатки.

ЕВРОПА: „Павел і Гавел".

КАСИНО: „Золотоволоса" з Джанетою Мекдоналд.

КОПЕРНИК: „Парижанка" з Даніелею Дарє.

МАРУСЕНЬКА: „Матінка" (Молі Пікон).

МЕТРО: „Іх сто і вона одна.

МІРАЖ: „Королева Викторія".

МУЗА: „Еспанський мотиль".

ПАЛЯС: „Професор Вовчур".

ПАКС: „Верес".

РАЙ: „Жінки над пропастю".

РІЯЛЬТО: „Шулерів Роман" із Шашею Ґітрі.

РОКСІ: „Олімпіяда" (премієра).

СВІТ: „Німий герой", „Весела зірка".

СТИЛЕВЕ: „Я помилився" і ревія.

ТОН: „Помста Тарзана", „Чоловік, що жив двічі".

УТІХА: „Голос джунглі" та ревія.

ХИМЕРА: „Пісеньхар Її Величности" (Беньяміно Джілі).

ФОТОПЛЯСТІКОН:

(пл. Марійська)

„У країні білого слона".

ФОТОПЛЯСТІКОН „СВЯТОВІД":

(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Кайм і Син)

„Рим, Тіволі, Капрі".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 7. жовтня 1938.

6.35 Музика з пл., 7.00 Ранішній динник, 7.15 Музика з пл., 7.45 Руханка, 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Година господині: Бібліотека в організації сільських жінок, Поради, Вістки, Музика з пл., 11.00 Для шкіл: „Зеленоніжки", 11.30 Сильветки композиторів, пл., 12.00 Полуднева авд., 14.00 Інформаційна газетка в українській мові, **14.10 Українська музика з плит (у програмі: Людкевич, у вик. хору „Сурма", Крушельницька, Свистун),** 14.30 „Чорний Матвій" фрагм. із повісти Вол. Лозинського, 14.45 Господ. вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Муз. загадки для молоді, 15.20 Спортовий порадник, 15.30 Музика у вик. орх. мандолиністів, 16.00 Господарські вістки, 16.15 Гутірка з хорами, 16.30 Співочий речитал Забейди-Сумицького у супр. форт., 16.50 Вині студії організації промислу, 17.05 Органовий речитал, 17.45 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.50 Камеральний концерт: флет, скрипка, альтівка, **Петро Пшеничка віольончеля,** 18.30 Театр Уяви: „Не буди мене", 19.00 Розр. концерт: сальон. орх., флет, цитра, форт., 20.40 Веч. динник, спортові вістки, 21.00 Хор. 21.15 Симфонічний концерт у вик. орх., форт., 22.55 Інформаційна авдиція, 23.05 Закінчення авдиції, 23.15—23.55 Інстр. транскрипція Ліста і Крайслера з пл. (надає Варшава II.).

Субота, 8. жовтня 1938.

6.35 Музика з пл., 7.00 Ранішній динник, 7.15 Музика з пл., 7.45 Руханка, 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.25 Марші й танки стилізовані, пл., 12.03 Полуднева авдиція, 14.00 Музика у вик. орх., 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Веселі пісеньки та повістка для дітей, 15.30 Орхестра, 16.00 Господарські вістки, 16.15 Літературна хроніка, 16.30 Квартетові мініятури у вик. смичк. квартету, 17.00 Богослуження, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Спортова гутірка, 18.15 Гутірка зі слухачами, 18.30 Авд. для молоді, Гутірка, За великою водою (з амер. життя), 19.15 Розр. концерт: орх., тенор, форт. на 4 руки, у перерві в год. 19.50 Від Татр до стратосфери, 20.40 Веч. динник, метеорольог. і спорт. вістки, 21.00 Іван Штравс: „Помста лилика", оп. в 3-х діях у перерві „На балю", образок, 22.55 Інформ. авдиція, 23.05 Закінчення авдиції, 23.15—23.55 Легка і танк. музика з пл. (надає Варшава II).

Неділя, 9. жовтня 1938.

7.20 Музика сальон., орх., 8.00 Ранішній динник, 8.15 Для села: Хліборобська газетка, Огляд ринків рільних продуктів, Гітарове тріо, 8.45 Сухоти гривний ворог стайні, 8.55 Безсмертні вальси з пл., 9.05 Суспільне життя шахтарів, Після богослуження коло год. 10.45 Музика з плит, 11.45 Муз. програма в осінньо-зимовому сезоні, 12.03 Симф. концерт: орх., Шпмінський, спів, 13.00 Пять літ служби для культури на окраїнах, 13.10 Музика: орх., тенор, скрипка, вальторна, 14.40 Трохи пісні, трохи слова, відповіди на листи, плити вибрані дітьми, 15.00 Століття народин Ад. Асника, словно-муз. авд., 15.25 Золота книга громад львівського повіту, 16.30 Концерт у вик. хорів і симф. орх., спів, 17.00 Звук. тижневик, 17.30 Підвечірок при мікрофоні: сальон. орх., спів, форт.; у перерві коло год. 18.25 Хвилина бюра студій, 19.00 Програма на завтра, 19.15 „Гостинниця під Левом" словно-муз. авд., 20.10 21.15 Спортові вістки, 21.10 Танк. музика, 21.40 „Вуйко з провінції" Весела Сирена, 22.20 Танк. музика, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення авдиції, 23.15—23.55 Танк. музика з пл. (Варшава II).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 7. жовтня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 17.45, 18.00, 19.00 Розр. музика, 20.10 Танк. музика, 21.00 Твори Чайковського, БІЛГОРОД 18.20 Скрипка, 21.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Циг. музика, 16.00 Форт., 19.00 „Серенада", концерт орх. і сол., 21.55, 22.00 Концерт військ. орх., ВІДЕНЬ 16.00 Концерт із Грацу, літер. фрагмент, 18.00 Молодь грає і співає, 18.20, 19.00 Веселі фрагм. з комедій Нестроя з муз. іл., 20.10, 21.00 З німецьких опер. ГАМБУРГ 19.00 „Марта" оп. Фльотова, КОШИЦІ 18.00 Гутірка, Пісні, МІЛЯНО 17.15 Вісл., 19.30, 20.30 Розр. музика 21.00, 22.00 „Івась флєтист" оп. Гавне, ПРАГА 18.20 Орх. концерт, 20.40, 21.00 „Ванда" оп. Двожака, РАДІО ПАРІ 19.00 Вокальний концерт, 21.15 Форт., 21.30, 22.00, 23.00 Театр Уяви: „Калтедор" трагедія Марс. Магдінера, РИГА 18.30, 19.00, 20.00, 21.00 (після комунікату): „Кавалерія Рустікана" оп. Масканія, „Паяци" оп. Леонкавалля, РИМ 17.15 Танк. музика, 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Симф. концерт, СТОКГОЛЬМ 19.45, 20.00 „Розмарі" оп. Фрімля, ШТРАСБУРГ 22.00, 23.00 „Дзигуни з Віляр" ком. опера Меярта.

Субота, 8. жовтня 1938.

БЕРЛІН 18.00 20.10 21.00 Розр. музика, 19.50 Веч. гомін, БІЛГОРОД 22.20 Нар. музика, БУДАПЕШТ 12.05 Солісти, 17.30 Скрипка, 18.30 Джез у вик. форт. дуету, 19.00 20.00 Нар. вечір, 21.25 Циг. музика, БРЮСЕЛЯ ФР. 21.00 22.00 23.00 24.00 „Лєшант ді десер" оп. Ромберга, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 20.10 21.00 „Баль в опері" оп. Гайбергера, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.30 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Лє маскере" оп. Масканія, ПРАГА 15.20 16.05 Концерт сальон. музики, 18.20 Концерт сальон. квартету, 19.20 20.00 Орх. концерт, 20.25 21.00 „Пан канцеліст на селі" оп. Мора, 22.35 Сальон. музика, РАДІО ПАРІ 21.15 Скрипка, 21.30 22.00 Театр Уяви, 22.10 Кабарет, 23.05 Концерт симф. музики, РИМ 17.15 Квінтет, 19.30 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Комедія, опісля танк. музика, ШТРАСБУРГ 21.30 22.00 23.00 „Павло" ораторія Мендельсона, ФРАНКФУРТ 20.15 21.00 „Село без дзвона" оп. Кінеке.

Неділя, 9. жовтня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, 19.20 З цитрою та гармонією, 20.10 21.00 Співаємо й оповідаємо, БІЛГОРОД 21.15 Хор, БУДАПЕШТ 12.30 Військ. орх., 17.30 18.00 Циг. музика, 20.10 21.00 „Золотий острів" муз. балада, 22.35 23.00 Джез, ВІДЕНЬ 9.30 Розр. музика, 12.00 13.15 Орх. концерт, 13.00 Форт. дует, 15.30 Квартет ф-дур оп. 18. Бетовена, 16.00 „Відень грає" веселе пополудне, 20.10 21.00 „Цар і тесля" оп. Льорцінґа, ГІЛЬВЕРЗУМ II. 21.00 „Манон" оп. Масенета, РАДІО ПАРІ 18.00 19.00 Розр. концерт, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 „Кольомба" оп. Бісера на осн. Місета РАДІО РОМАНІЯ 20.15 21.00 Оперета, РИГА 20.25 Пісні у вик. хору, СТОКГОЛЬМ 16.00 Форт. речитал, 20.30 21.00 Орх. концерт.

Радіокутик.

ЧИСТКА В КИЇВСЬКІЙ РАДІОСТАЦІЇ.

Як ми вже повідомляли в київській радіостанції перевела тайна совітська поліція ГПУ „чистку". Причиною послужило те, що ця радіостанція промовчала важні урядові комунікати. Ця чистка до тої міри ослабила персонал станції, що довший час зовсім не надавали з неї радіового динника. Цей випадок є ще одним наглядним доказом непереривного ланцюга репресій, яких уживають большевики до України.

ЗМІЦНЕННЯ СОВІТСЬКОЇ РАДІОВОЇ ПРОПАГАНДИ.

Згідно зі заподаними совітською пресою відомостями, у жовтні ц. р. Москва наміряє вести особливо сильну радіову пропаганду за кордоном. Москва надаватиме для Франції, Англії, Чехословаччини, комуністичної Еспанії, Туреччини, Афганістану та Китаю концерти совітської музики а в перервах короткі відчити про мистецтво та культуру СССР. Совітська преса твердить, що ці авдиції висилатимуть на бажання „публичної опінії" поважних країн. Очевидно совітський арсенал „публична опінія" не може мати загально принятого значіння.

СОВІТСЬКИЙ РЕПОРТАЖ.

Недавно російське радіо вислало репортаж з битви між японськими та совітськими відділами, яка відбулася на манджурській границі. Було чути кулеметні стріли та тріск скорострілів, одночасно репортер описав атаку японців. Цікавий був початок авдиції, яка розпочалася словами: „Слухайте! Слухайте! Дипльомати мовчати! Тут говорить червона армія!" Такими бойовими вступом починала свій репортаж совітська військова радіостація.

ЕСПЕРАНТО У ФРАНЦУСЬКОМУ РАДІЮ.

У французькому радіо есперантські авдиції тішаться великим успіхом, доказом цього велика кількість листів. З червні наспіло 1073 листів. Слід зазначити, що з Німеччини було найменше листів, бо всього тільки 4.

ЛЮДИНА З ВУЛИЦІ ПЕРЕД МІКРОФОНОМ.

ББК завело постійні тижневі авдиції п. н. „Сьогодні ввечір у місті", в часі яких запрошуватиме до мікрофону транслійного возу людей з вулиці. Кожний з запрошених має висловитися на найактуальніші теми. Інший момент цієї трансмісії буде присвячений музиці, [illegible] історії і програмам [illegible] 20 літ.

БІРЖА.

Львів, 6. жовтня 1938.

ГРОШІ

Купно-продажа: Бельги бельг. [illegible]—89·95. Долари америк. 5·31·50—5·29·[illegible]. Долари канад. [illegible]·25·50—5·26·00. Фльорени гол. 292·25—28[illegible]·10. Франки фр. 13·[illegible]—13·7[illegible]. Франки шв. 121·7[illegible]—12[illegible]. Фунти анг. 25·6[illegible]—25·[illegible]5. Гульдени данц. [illegible]—99·75. Корони чеськ. 10·75—18·[illegible] Корони [illegible] 112·55—114·20 Корони норв. [illegible] Корони шв. 132·[illegible]—12[illegible]·25. Ліри [illegible] 19·[illegible]—18·40. Марки фінлян. 11·0[illegible]—[illegible] Марки нім. срібні 60·90—77·00. Тель Авів 24·50—2[illegible]·[illegible]9

Папери.

4 і пів проц. внут. 67·00—65·25. 3 [illegible] 1 ем. 83·00 серії 93·[illegible]0 2 ем. [illegible] 94·[illegible], 5. конвер 68·50. 4 прем. [illegible] 4 консолід. 63·50—65·50

Акції.

Банк Польський 125·00 Цукор [illegible] Вугіль [illegible]2·50—3[illegible]·[illegible]0, Лільпоп [illegible] Островець 61·00, Стараховичі [illegible]75.

Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, дня 6. жовтня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. [illegible]

1 кг. масла бочков. вкл. з опак. [illegible]

молоко 14—[illegible]

1 кг. яєць 130—[illegible]

Тенденція на масло та яйця сильна, на молоко вдержана.

За редакцію відповідає Олександер Костик

Видає Видавнича Спілка „Діло"

З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10